

ปัจจุบัน ใช้เครื่องมือประมงที่หลากหลายขึ้น เช่น

อวนจมปู/ ออติเตียงไปวางตอนเย็นไปเก็บตอนเช้า ประมาณ ๑๐ ปีที่แล้ว ชาวบ้านเริ่มเปลี่ยนวิธีการวาง คือ มีการลอยทั้งกลางวันและกลางคืน ส่วนอวนจมปู อีกชนิดคืออวนจมปูสำหรับปูดำ ชาวบ้านจะซื้ออวนมือสองที่บ้านยูโย อวนชนิดนี้เรือประมงพาณิชย์ใช้เป็นอวนล้อมปลาโอมาก่อน ชาวบ้านจะดัดแปลงให้สั้นและตื้นเหมาะกับสภาพของอ่าว

อวนลอยกุ้งสามชั้น ทำด้วยด้าย จะทำประมงในเวลาน้ำมีความขุ่นเท่านั้น

อวนลอยกุ้งชั้นเดียว ทำด้วยเอ็น ชาวบ้านเริ่มใช้ประมาณ ๑๐ ปี นี้เอง มีจุดเด่นที่สามารถลอยกุ้งในเวลาน้ำใส กุ้งจะติดคิดว่าอวนลอยกุ้งสามชั้น ชาวบ้านบอกว่าสาเหตุที่ต้องเพิ่มอวนชนิดนี้เพื่อให้เหมาะกับสภาพอ่าวปัตตานีของปัจจุบัน ในอดีตนั้นอ่าวปัตตานีมีความลึกมาก อยากรู้ว่าน้ำจะมีความใส

เบ็ดราวปลาตุกทะเล เป็นอาชีพหนึ่งในอดีตชาวบ้านดาโต๊ะเคยทำ พอระยะ ๘ ปีที่แล้ว ชาวบ้านเลิกไปเพราะปลาทูกมีน้อย แต่ไม่รู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับอ่าวปัตตานีในปี ๒๕๕๑ ปลาทูกที่เกือบจะสูญพันธุ์ กลับมาชุกชุมอีกครั้ง ชาวบ้านที่เลิกทำเบ็ดราวกลับมาทำใหม่

ตกเบ็ดปลาเก๋า เป็นอาชีพที่ชาวบ้านดาโต๊ะมีความชำนาญมาก และเป็นอาชีพหนึ่งเดียวที่ชาวบ้านรอบปัตตานีทำไม่เป็นและ คนดาโต๊ะบางคนก็ทำไม่เป็น อาชีพนี้เกิดขึ้นพร้อมๆ กับเกิดโพงพาง แต่ที่ชาวบ้านเริ่มสนใจทำอาชีพนี้อย่างจริงจังประมาณ ๑๐ ปีมานี้เอง ดังนั้น ชาวบ้านกลุ่มนี้เห็นด้วยกับการสร้างโพงพาง เพราะเป็นพื้นที่สร้างรายได้ แต่อีกกลุ่มที่มีอาชีพอย่างอื่นไม่เห็นด้วย เพราะเห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สัตว์น้ำในอ่าวลดลง

แทงกุ้งในตอนกลางคืน เป็นอาชีพสำหรับเด็กๆ อายุประมาณ ๘ -๑๒ ปี ใช้พื้นที่หน้าหมู่บ้าน เช่น บ่อดิงบูแวบือซา บ่อดิงบูแวกือจิ บ่อดิงปาลอกาย

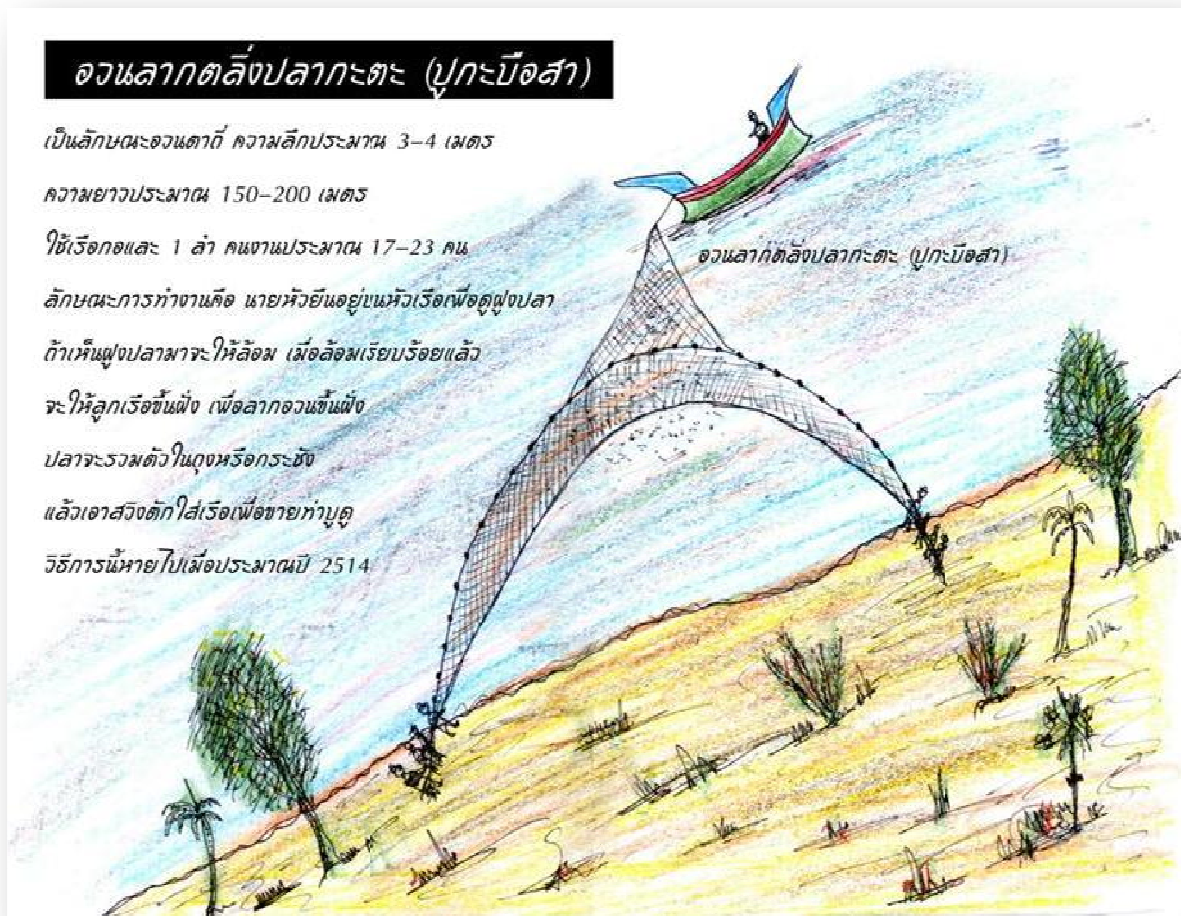
ชาวบ้านดาโต๊ะเป็นชาวบ้านกลุ่มแรกๆ ที่รวมกลุ่มกับชาวบ้านบูดี ต่อด้านอวนรุนและอวนลาก ที่รุนในอ่าวปัตตานี จนในที่สุดอวนรุนต้องออกไปรุนในอ่าวไทย แต่ไม่ได้หมายความว่า ไม่ได้สร้างปัญหาเพราะไปทำลายอุปกรณ์ประมงของชาวบ้านในส่วนที่ทำประมงฝั่งอ่าวไทยแทน

หลังจากที่สัตว์น้ำในอ่าวไทยลดลงและน้ำมันแพง ทำให้ผู้ประกอบการอวนรุนและอวนลากพยายามสร้างเงื่อนไขกับรัฐ ต้องการให้รัฐรับซื้ออุปกรณ์เครื่องมืออวนรุนและอวนลากเพื่อจะได้ไปทำอาชีพอื่น

ชาวบ้านดาโต๊ะสะท้อนความรู้สึกว่า ปัจจุบันอวนรุนและอวนลากในอ่าวไทยมีจำนวนน้อยลง ทำให้สัตว์น้ำที่หายไปจากชายฝั่งมาเป็นเวลานานเริ่มเข้ามา เช่น ปลาทุปลาหลังเขียวและกุ้ง ปัจจุบันชาวบ้านดาโต๊ะ บ้านบูดี บ้านตะโล๊ะสามีแล จับสัตว์น้ำได้ครั้งละมากขึ้น บางวันได้รายได้ถึง ๒,๐๐๐-๓,๐๐๐ บาทต่อวัน และอีกปรากฏการณ์หนึ่งคือชาวบ้านดาโต๊ะบางคนออกอวนลากตลิ่งชายฝั่ง (ปูกะบือสา) ได้วันละ ๓๘,๐๐๐ ต่อวัน เป็นเหตุการณ์ที่หายไปนานสำหรับอวนลากตลิ่ง

ชาวบ้านให้ความเห็นว่าสาเหตุที่สัตว์น้ำเริ่มเข้ามาตามแนวชายฝั่ง เป็นเพราะปัจจุบันรัฐกวัดขังขึ้นในเรื่องจับเรือที่ทำประมงผิดกฎหมาย และสร้างปะการังเทียมอันเนื่องมาจากโครงการพระราชดำริ เช่น การทิ้งโบกี้รถไฟในอ่าวไทยจากปลายแหลมไปจนถึงตากใบ ในขณะเดียวกันชาวบ้านก็มีส่วนร่วมในการจัดการ

ดูแลช่วยเป็นหูเป็นตาในการเฝ้าระวังพื้นที่ทะเลซึ่งชาวบ้านมีความรู้สึกว่าเป็นพื้นที่สาธารณะ *เฮาะออแพะ* รามา ที่ใครก็ได้สามารถใช้ประโยชน์อย่างยุติธรรมและยั่งยืน

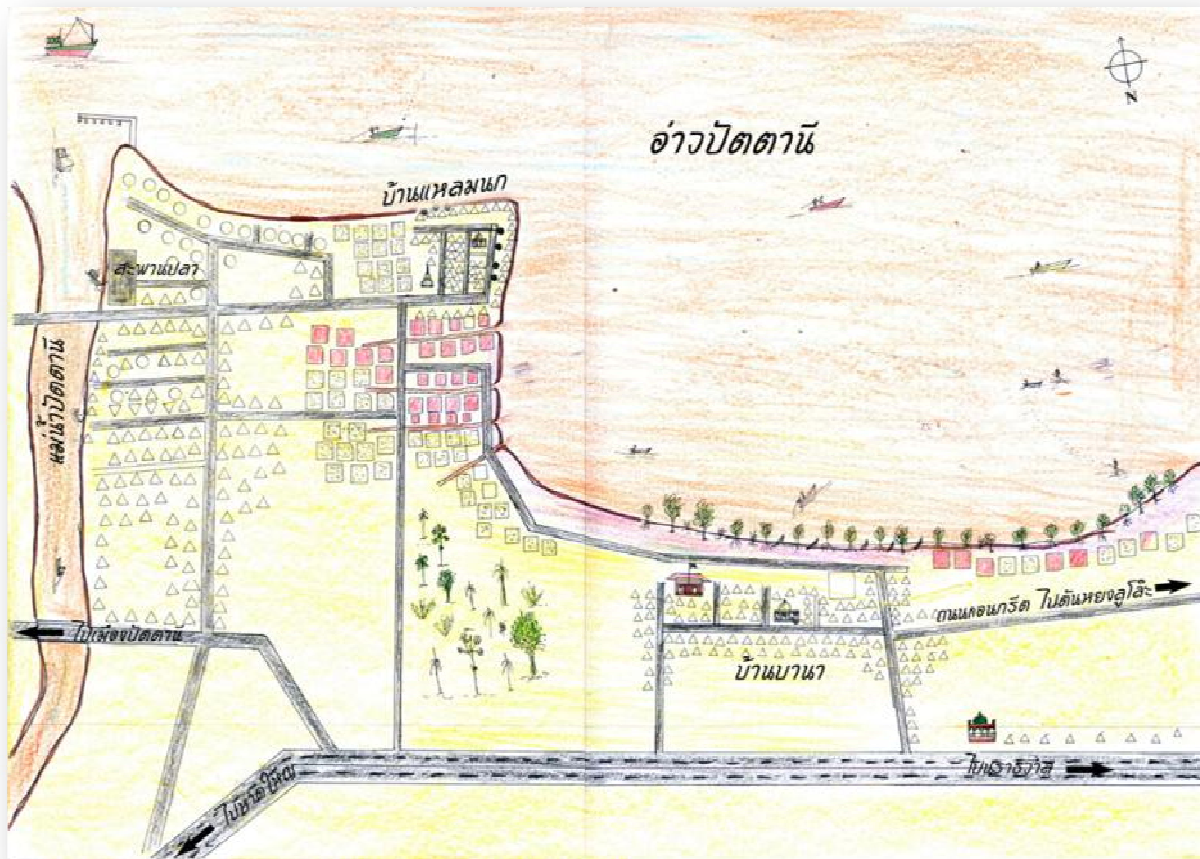

บ้านแหลมนก

บ้านแหลมนก ตำบลบานา อำเภอเมือง เป็นหมู่บ้านที่คนต่างถิ่นมาอยู่อาศัยและมีวิถีชีวิตที่แตกต่าง กัน บางส่วนมาจากปानาละ สงขลา เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และมีทั้งไทยพุทธ ไทยมุสลิม

ประมาณ ๓๐ ปี ที่แล้ว พื้นที่ทะเลหน้าหมู่บ้านแหลมนกมีแต่ความว่างเปล่าไม่มีไม้ปักเพื่อเป็นเขต เลี่ยงหอยแครง เลี่ยงหอยแมลงภู่ ต่างกับปัจจุบันโดยสิ้นเชิง ถ้าเราเล่นเรือผ่านไปแถวนี้จจะรู้สึกว่ บริเวณ ที่เคยเป็นพื้นที่สาธารณะ บัดนี้เป็นของส่วนบุคคลไปเสียแล้ว

ชาวบ้านแหลมนกคนหนึ่ง เดิมเป็นคนนครศรีธรรมราชบอกว่า คนที่แหลมนกเองบางครั้งก็มีเรื่อง ขัดแย้งกันในการจับจองพื้นที่และที่อยู่อาศัย เช่น ชาวบ้านที่เลี่ยงหอยแครงสามารถสร้างบ้านในน้ำได้ เพราะ เวลาเก็บหอยที่เลี่ยงขึ้นฝั่งจะติดเศษหอยต่างๆ กลับมาด้วย ชาวบ้านเรียกว่า *กือราเปาะ* เศษหอยเหล่านั้นเอา ไปทิ้งในทะเลใกล้บ้าน นานเข้าทะเลหน้าบ้านก็กลายเป็นกองเศษหอยในทะเลแล้วก็สร้างบ้าน

แสดงบ้านแหลมนก

ในหมู่บ้านแหลมนกยังมีคนอีกมากที่ไม่ได้เลี้ยงหอยแครง แต่ทำงานอื่นๆ เช่น งามหาหอยแมลงภู่ หอยนางรม วางกระบอกไม้ไผ่ ใช้สำหรับดักปลาตุกทะเลและปลาเก๋า ซึ่งเป็นอาชีพใหม่ในอ่าวปัตตานี ที่ชาวบ้านรอบอ่าวปัตตานีไม่มีความชำนาญ นอกจากนี้ ยังมีคนจากนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และเพชรบุรี มาทำวนลากข้างซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชาวบ้านรอบอ่าวอยู่บ้าง กระจายตัวไปลากตามที่ต่างๆ เช่น ที่หน้ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี แตกต่างจากชาวบ้านในท้องถิ่นที่ไม่ไปใช้พื้นที่หากินในบริเวณอื่นที่ไม่ใช่ละแวกบ้านของตน

ชาวบ้านที่เป็นคนไทยพุทธคนหนึ่งอยู่ที่บ้านแหลมนกมาราว ๒๕ ปีแล้ว มีอาชีพงมหาหอยแมลงภู่ และหอยนางรม เล่าว่าเร่รอนตามพื้นที่ชายทะเลต่างๆ เช่น สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราชมาจนถึงที่นี่ สาเหตุที่มาทำอาชีพนี้เพราะคนในพื้นที่ไม่ทำ แรกๆ ที่เข้ามาทำอาชีพนี้ รายได้ประมาณ ๑,๐๐๐ – ๑,๕๐๐ บาทต่อวัน ใช้พื้นที่หน้าบ้านเท่านั้น หลังจากที่แหลมนกมีการจับจองที่เลี้ยงหอยแครง พื้นที่บางส่วนที่เคยหาหอยได้กลับหาไม่ได้แล้ว ต้องออกไปหากินบริเวณอื่นๆ เพราะพื้นที่มีเจ้าของหมดแล้ว